

ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

ЦЕНТРУ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО УСАВРШАВАЊЕ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Рецензија збирке припрема за часове у основној и средњој школи – филологија, друштвено-хуманистичке науке: **МЕТОДИЧКИ УЗЛЕТИ 6** (приредили: Љиљана Марковић, виши лектор, доц. др Иван Николић и доц. др Александар Новаковић)

Пред нама је шеста по реду збирка методичких припрема под називом *Методички узлети 6*, која традиционално обједињава најуспешније сценарије за часове из области друштвено-хуманистичких предмета по расписаном Конкурсу за избор најбоље методичке припреме Центра за професионално усавршавање Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Збирку је за штампу приредио коауторски тим у саставу: Љиљана Марковић, виши лектор, доц. др Иван Николић и доц. др Александар Новаковић, објединивши првопласиране припреме у својеврсну хрестоматију која броји 105 страница. Рукопис почиње кратким уводним поглављем под називом *Уместо предговора*, након чега следе првонаграђене припреме из области наставе књижевности, друштвених предмета и наставе страних језика. Дакле, по три припреме из сваке наведене области чини укупно девет угледних сценарија за час, које пописују наставници-практичари из школа широм Србије (из Власотинца, Пожеге, Горњег Милановца, Сићева, Пожаревца, Зајечара, Јагодине, Лоћике...), што указује на значај и популарност овог традиционалног методичког пројекта Центра за професионално усавршавање Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

Збирку отвара првонаграђена припрема за наставни час из области књижевности под називом: *Европски романтизам у слици и речи*, коју су осмислиле Марија Јевеичић и Александра Гордић као вид наставног паралелизма између књижевности и ликовне културе. Реч је о реализацији пројектне наставе у трајању од четири недеље, са презентовањем резултата на сајту школе. Ову сложену наставну активност додатно карактерише међупредметна повезаност између рачунарства и информатике, историје, музичке култура и географије. Предвиђен је групни облик рада и ослањање на доступне ресурсе: библиотеку, јавну читаоницу, часописе, стручну литературу, рачунар, пројектор, фотографије, видео материјали, веб-алате, образовне дигиталне садржаје. Резултат пројектне наставе чини седам мултимедијалних епизода које су повезане темом *Европског романтизма у слици и речи*. „Планирани задаци су дати тако да за њихову реализацију ученици треба да се баве истраживачким радом, анализирају прикупљене податке, селекују их, изводе закључке и креирају продукте (врше избор литературе, стварају секундарну документацију, осмишљавају ток, садржај и изглед емисије, снимају, монтирају, постављају на youtube)“. Овакав начин истраживачког учења и наставног рада подстиче креативност и осигурава трајност стечених знања и вештина. Такође, остварује се могућност социјалног учења (рад за групне резултате, толеранција у вођењу дијалога, размена мишљења и знања), као и стицање и усавршавање вештина које су неопходне за целоживотно учење. Ученици самостално усвајају и на часу проверавају и продубљују знатно шири опсег знања од очекиваног, која практично примењују у креирању инфорамтивних садржаја из ове области. Такође, оспособљавају се и за кориштење веб-алата у наставне сврхе, те креирањем Гугл и Падлет учионице на интернету.

Друго место према оцени стручног жирија освојила је припрема коауторског тима Милене Милошевић и Марије Запутил са наставном темом: „Плава гробница” – спој прошлости, садашњости и будућности кроз пера Милутина Бојића и Ивана В. Лалића. Ова припрема је специфична јер успоставља вертикалну корелацију, тј. повезивање наставног градива из основне (7. разред) и средње школе (3. разред), припајањем ученика изабраних одељења у трајању од три наставна часа (у току једне недеље 2 часа + 1 час) у просторијама концертне сале Музичке школе. У току наставног процеса предвиђен је групни облик рада на основу разноврсних истраживачких задатака. Први час је посвећен одређивању хронотопа, тј. присећању чињеница и детаља о Србији у Првом светском рату; други паралелној анализи истоимених песама, а трећи час квизу и асоцијацијама у циљу провере и осигурања стеченог знања. Осим на продубљивању доживљаја ових песама, пажња се поклања и њиховом рецитовању и сценском наступу ученика.

Треће место припало је припреми Невене Вељковић за обраду народне новеле: *Дјевојка цара надмудрила*. Час је заснован на ученичким излагањима својих утисака о делу, размишљањима о ликовима, образложењима, компарацији детаља са претходно обрађеним сродним делима из народне књижевности. Наставник припрема ППТ презентацију са игром асоцијација и занимљивим питањима, игром „Тачно-нетачно” и другим занимљивим садржајима што часу даје форму игралике наставе. Централни део часа заузима игра под називом „Цареви детективи”, која осим педагошких задатака подразумева и употребу сценских реквизита („Наставник дели ученике у три групе, а свака група одабира свог представника, који на главу ставља шешир од картона, направљен по угледу на шешир Шерлока Холмса, познатог филмског и књижевног детектива, и узима лулу и лупу. ... Сваки од представника групе из „Ковчежића асоцијација” добија по један предмет који асоцира на један царев задатак, а потом се са члановима група заједно присећа задатка”). Следећа етапа носи назив „Царева фасцикле” и кроз игровни начин заокружује генерализацију обрађеног књижевог текста. Час је испуњен креативно осмишљеним разноврсним задацима који су занимљиви, имагинативни, а пре свега мотивациони и подстичу ученике на саморад и заједничко продубљивање и тумачење ове занимљиве народне бајке.

У области друштвених дисциплина, прво место према оцени стручне комисије припало је Марији Алексић и Љиљани Ивановић Јованчевић за наставну тему: *Да људи памте људе* из Историје у 8. разреду основне школе. Другонаграђена припрема, чији су коаутори Сузана Томић и Биљана Савић Симоновић, обрађује тему Истакнуте личности – *Свети Сава* из Историје у 2. разреду гимназије. Треће место припало је припреми Порекло, сазнајна вредност историјских извора и њихова примена у истраживању – *Трагом једне фотографије* из Историје у 1. разреду гимназије, коауторског тима Сузана Томић и Вељка Баљевића.

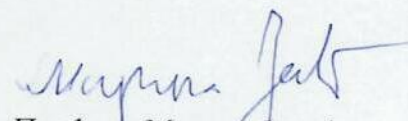
Када је реч о најбољим методичким припремама из области страних филологија, прва награда додељена је практичној припреми коауторског тима Катарини Ристановић Ацовић и Драгани Стефановић за наставну тему из Енглеског језика под називом *Water Crisis*. Другу награду освојила је припрема *Обележавање Дана захвалности* наставнице Маје Станковић за 7. разред основне школе из Енглеског језика, док је трећа награда припала Биљани Пиповић за припрему *Живи свет и заштита животне средине* (Heal the World!) такође из Енглеског језика за 2. разред основне школе.

Све наведене припреме заједно карактеришу истраживачки и сараднички облици групног рада, социјалне педагогије, пројектне наставе, висок ниво примене информационе технологије у настави, израда постера, паноа, те презентација постигнутих резултата ширем

аудиторијуму путем школске изложбе и наставничких веб-портала. У току наставног процеса се доминантно инсистира на очигледној настави и игровним облицима рада са упадљивом тенденцијом успостављања корелационих модела са школским предметима истог разреда који обрађују исту тематику из свог угла (хоризонтално повезивање).

Претходно наведено говори у прилог томе да су изабране методичке припреме не само савремене и усклађене са потребама модерне школе, већ и да су оне претходно реализоване у пракси са провереним добрим резултатима. Својим иновативним поступцима и наставним стратегијама разбијају наставне стереотипе и шаблоне и представљају примере добре праксе на које се треба угледати. Све ово чини да збирка методичких припрема из области друштвено-хуманистичких предмета *Методички узети 6* буде препоручена за штампу као стручна литература која ће бити од значаја не само наставницима-практичарима већ и студентима и теоретичарима наставе који своја истраживања базирају на наставној пракси. Овај рукопис ће својом штампаном варијантом наставити традицију успешне сарадње између Филозофског факултета у Нишу и основних и средњих школа широм Србије и подстаћи и остале наставнике да се укључе и допринесу овој сарадњи.

У Нишу, 11. 5. 2025. године.

Проф. др Марина Јањић

Редовни професор Филозофског факултета
Универзитета у Нишу